

OBSAH

1	Předmluva ke 4. vydání	7
2	Brána do zákoutí	8
2.1	Nadbytečná spojení	8
2.2	Zbytečné jazykové formy	9
2.3	Nerespektování mluvnické shody v 1. pádě množného čísla	9
2.4	Tvary, které se tváří jako spisovné, ale ve skutečnosti jsou chybné	9
2.5	„Připodobnění“ jednoho výrazu předchozímu nebo následujícímu	9
2.6	Smišení vazeb	9
2.7	Různovazebné předložky u jednoho podstatného jména	10
2.8	Nepřesná a humorná spojení	10
2.9	Zneužívání výrazů	10
2.10	Neopodstatněný posun od obecného pojmenování k vlastnímu názvu	10
3	Podstatná jména	13
3.1	Význam, výslovnost a tvary některých cizích přejatých slov a příjmení	13
3.1.1	Cizí přejatá slova	13
3.1.1.1	Význam, výslovnost	13
3.1.1.2	Rozlišování slov s předponou <i>dis-/dys-</i> a slov začínajících na <i>hypo-/hipo-</i> a <i>poly-/poli-</i>	13
3.1.1.3	Tvary některých přejatých slov	14
3.1.1.4	Odchytky od pravidelného skloňování některých přejatých slov	14
3.1.1.5	Dvoji výslovnost a dvoji způsob psaní některých přejatých slov	14
3.1.2	Naše a cizí příjmení v současné češtině	15
3.1.2.1	Příjmení – tvaroslovně podstatné jméno	15
3.1.2.2	Příjmení – tvaroslovně přídavné jméno	18
3.1.2.3	Skloňování a přechylování víceslovných příjmení	20
3.2	Tvary některých místních jmen	21
3.2.1	K některým principům tvoření jmen přídavných od víceslovných místních jmen	22
3.2.2	O některých nepravidelnostech a zvláštích	22
3.2.3	Tvary některých našich místních jmen	22
3.3	Vlastní jména označující obyvatele města, kraje, oblasti, příslušníky etnika nebo náboženského proudu	24
3.4	Koncovka <i>-ovi/-ovy</i> při skloňování podstatných jmen (i přídavných jmen přivlastňovacích)	25
3.4.1	Podstatná jména rodinná (např. <i>manželé Novákoví</i>)	25
3.4.2	Podstatná jména mužského rodu ve 3. a 6. pádě	25
3.4.3	Přídavná jména přivlastňovací	25
4	Přídavná jména	26
4.1	Správný tvar koncovky u určitých typů užití přídavných jmen	26
4.1.1	Doporučení ke správnému napsání nebo určení tvaru	26
4.2	Zásady pro psaní <i>-š/-šš-</i> u odvozenin místních jmen zakončených <i>-ský, -ští</i>	27
4.2.1	Základ jména končící souhláskou <i>-s</i>	27
4.2.2	Základ jména končící souhláskou <i>-š, -ch</i>	27
4.3	Mluvnický a obsahový rozdíl mezi účelovými a dějovými přídavnými jmény (např. <i>řidici/řidící, měřící/měřiči</i>)	27
4.3.1	Účelová přídavná jména	27
4.3.2	Dějová přídavná jména	27
4.4	Nevhodné komparativy přídavných jmen	28
4.5	Nevhodné superlativy přídavných jmen	28

5	Zájmena.....	29
5.1	Užití obratu <i>ten samý</i> a zájmena <i>týž</i>	29
5.2	Tvary zájmena <i>mě</i> a <i>mně</i>	29
5.2.1	<i>Mě</i> a <i>mne</i>	29
5.2.2	<i>Mně</i> a <i>mi</i>	29
5.2.3	Doporučení ke správnému napsání nebo určení tvaru	29
5.3	Tvary zájmena <i>ji</i> a <i>jí</i>	29
5.4	Vztažná zájmena, jejich podoby, tvary a užití	30
5.4.1	Tvary zájmen <i>jenž</i> a <i>jež</i>	30
5.4.2	Doporučení k určení správného tvaru zájmen <i>jehož</i> , <i>jejíž</i> , <i>jejichž</i>	30
6	Číslovky	31
6.1	Číslovka, číslo a číslice	31
6.2	Tečky, seznamy, zlomky u řadových číslovek	31
6.3	Mezery při psaní číslic a složených číslovek	32
6.4	Číslice, značky (zkratky) a mezery	32
6.5	Skloňování číslovkových výrazů	33
6.6	Tři možnosti skloňování složitějších číslovkových výrazů	33
6.7	Staletí a desetiletí	34
6.8	Datum a začátek odstavce	34
6.9	Římské číslice	34
7	Slovesa.....	35
7.1	Vyrovňávání tvarů ve čtvrté slovesné třídě	35
7.2	Hyperkorektnost (domněle správné tvary)	35
7.3	<i>Protežovat</i> , nebo <i>protěžovat</i> ?	36
7.4	<i>Zrušovat</i> , nebo <i>rušit</i> ?	36
8	Příslovce	37
8.1	Potíže při psaní některých příslovcí	37
8.2	Příslovečné spřežky	37
8.2.1	Prosté (bezpředložkové) tvary příslovečných spřežek	37
8.2.1.1	Způsobová příslovce	37
8.2.1.2	Místní příslovce	38
8.2.1.3	Příslovce vzniklé od podstatných jmen rodu ženského	38
8.2.1.4	Příslovce vzniklé z číslovek	38
8.2.2	Předložkové tvary příslovečných spřežek (příklady odvození od předložek s důrazem na formu psaní)	38
9	Předložky	40
9.1	Užití a zneužití předložek a předložkových vazeb	40
9.2	Z povrchu dolů a zevnitř ven	41
9.3	Vokalizace předložek <i>z</i> , <i>s</i> , <i>k</i> , <i>v</i> , <i>od</i> , <i>bez</i> , <i>nad</i> , <i>před</i>	41
9.4	Opakování předložek	41
9.5	Různovazebné předložky a podstatné jméno	42
10	Velká písmena	43
10.1	Obce, města a kraje	43
10.1.1	Obce a města	43
10.1.2	Kraje a jejich úřady	43
10.2	Ministerstva a vysoké školy	44
10.3	Veřejná prostranství a zeměpisné oblasti	44
10.3.1	Veřejná prostranství	44
10.3.1.1	Bezpředložková spojení	44
10.3.1.2	Předložková spojení	45

10.3.1.3	Víceslovné názvy	45
10.3.1.4	Není hora jako Hora	45
10.3.2	Zeměpisné oblasti	46
10.4	Dokumenty	46
10.5	Oslovení	46
10.5.1	Příklady oslovení nebo titulování	47
10.6	Funkce, jazyky, měny, obory, zvířecí plemena	47
10.7	Malá a velká písmena v seznamech, interpunkce	47
10.8	Svátky	48
10.9	Náboženské pojmy, jména, artefakty a řeholní řády	49
10.9.1	Artefakty	49
10.9.1.1	Sakrální objekty	49
10.9.2	Řeholní společnosti	50
11	Tituly	51
11.1	Tituly udělované absolventům vysokých škol v České republice podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách	51
11.1.1	Tituly absolventů bakalářských studijních programů	51
11.1.2	Tituly absolventů magisterských studijních programů	51
11.1.3	Doktorské a licenciátní tituly získané rigorózním řízením	51
11.1.4	Tituly absolventů doktorských studijních programů	52
11.2	Některé další tituly udělované u nás (včetně dřívějších)	52
11.3	Užívání titulu <i>Mistr</i> a <i>mistr</i>	54
11.4	Některé tituly zahraničních vysokých škol	55
11.5	Uvádění titulů a jejich pořadí	57
11.5.1	Úzus při uvádění titulů a jejich pořadí	57
11.5.2	Příklady uvádění titulů, jejich pořadí, oslovování	58
12	Interpunkce	61
12.1	Interpunkce u přístavek, přívlastků a několikanásobných větných členů	61
12.1.1	Přístavky	61
12.1.2	Přívlastek těsný a volný	61
12.1.3	Několikanásobný větný člen	62
12.1.4	Přísllovečné určení několikanásobné a postupně rozvíjející	62
12.2	Čárka před <i>respektive</i> , <i>včetně</i> a před <i>výčty</i> , shrnutím, příklady apod.	62
12.2.1	<i>Respektive</i> , <i>eventuálně</i>	62
12.2.2	<i>Včetně</i>	63
12.2.3	<i>Výčty</i> , shrnutí, příklady apod.	63
12.3	Nadbytečná interpunkce	63
12.4	Čárka před spojkou a	63
12.4.1	Poměr slučovací (s dvojími a vícenásobnými spojovacími výrazy)	64
12.4.2	Poměr odporovací	64
12.4.3	Poměr stupňovací	64
12.4.4	Poměr důsledkový	64
12.4.5	Poměr vysvětlovací	64
12.4.6	Spojka v souvětí	64
12.5	Čárka před spojkou <i>jako</i>	65
12.6	Čárka před spojkou <i>nebo</i> (<i>či</i> , <i>anebo</i>)	65
12.7	Čárka před spojkou <i>než</i>	66
12.8	Čárka před spojovacími výrazy	66
12.9	Vložená vedlejší věta do vět hlavních	66
12.10	Předcházení věty vedlejší větě hlavní	66

13	Slova.....	67
13.1	Správné užití významu některých slov	67
13.2	Obtížná slova	69
13.3	Nadbytečná slova.....	71
14	Přijímání slov z některých cizích jazyků	73
14.1	Slovakismy	73
14.2	Rusismy	73
14.3	Germanismy	74
14.4	Vybrané latinské termíny užívané v českých textech	74
14.4.1	Nezměněná podoba převzatá z latiny (případně užívaná s českou transkripcí)...	74
14.4.2	Latinský základ některých slov užívaných v češtině.....	76
15	Postřehy z frazeologie	77
15.1	Některé fráze a floskule.....	77
15.2	Některá klišé.....	80
16	Stručný přehled typografických zásad.....	81
16.1	Základní pravidla	81
16.2	Dvojtečka.....	81
16.3	Tři tečky (výpustka)	82
16.4	Závorky	82
16.5	Lomítko	83
16.6	Mezery a pevné mezery	83
16.7	Spojovník a pomlčka	84
16.8	Měna	84
16.9	Zkratky (a rozkaz viz)	84
16.10	Zvyrážňování a umírněná pestrost.....	84
17	Předtisková úprava textu publikace	86
18	Korektory, tezasaurus a Pravidla českého pravopisu	88
19	Cesta ze zákoutí	90
20	Vybraná literatura.....	91
21	Přílohy (Obsahy a anotace vybraných dokumentů)	93
21.1	Akademická příručka českého jazyka (obsah)	93
21.2	ČSN 01 6910, Úprava dokumentů zpracovaných textovými procesory.....	95
21.3	ČSN 88 0410, Korekturní znaménka pro sazbu – Pravidla používání.....	97
21.4	ČSN 97 6030, Abecední řazení.....	97
21.5	ČSN ISO 690, Informace a dokumentace – Pravidla pro bibliografické odkazy a citace informačních zdrojů.....	97
21.6	ČSN ISO 999, Informace a dokumentace – Zásady zpracování, uspořádání a grafické úpravy rejstříků	98
21.7	ČSN ISO 4217, Kódy pro měny a fondy.....	98
21.8	ČSN ISO 8601, Datové prvky a formáty výměny – Výměna informací – Zobrazení data a času.....	98
21.9	ČSN ISO 28564, Veřejné informační navigační systémy – Část 1: Zásady návrhu a základní požadavky na orientační plány, mapy a schémata.....	98
21.10	ČSN ISO 80000, Veličiny a jednotky	99
22	Rejstříky	100
22.1	Příklady správného užití slov a předpon uvedené v textu	100
22.2	Tvary našich a cizích příjmení uvedené v textu.....	104
22.3	Tvary místních jmen (města a obce) uvedené v textu	106